
প্রাথমিক শিক্ষাৰ ডিপ্লমা পাঠ্যসূচী (ডি এল এড)

পাঠ্যসূচী-৫০২

খণ্ড - ৪

ৰাষ্ট্ৰীয় মুক্ত বিদ্যালয় অনুষ্ঠান

A-২৪/২৫, আনুষ্ঠানিক ক্ষেত্ৰ, চেম্টিৰ-৬২, নয়ডা

গৌতমবুদ্ধ নগৰ, উত্তৰ প্ৰদেশ - ২০১৩০৯

বেৰচাইট : ডব্লিউ ডব্লিউ ডব্লিউ. এন আই, ও, এচ. এচি. ইন

অধ্যায় ১৬

শিক্ষণৰ উন্নতিৰ বাবে মূল্যায়নৰ ফলাফলৰ ব্যৱহাৰ

গঠন/অধ্যায় সংগঠন :

16.0 আৰম্ভণি/অৱতাৰণা

16.1 শিকন উদ্দেশ্যাবলী

16.2 মূল্যায়নৰ নথিভুক্তকৰণ আৰু সূচনা প্ৰদান (নিপিবদ্ধকৰণ)

16.2.1 নথিভুক্তকৰণ আৰু সূচনা প্ৰদানৰ প্ৰয়োজনীয়তা

16.2.2 তথ্য অন্তৰ্ভুক্তি বা নথিভুক্তকৰণ শিকাৰ উন্নত পদ্ধতি

16.2.3 বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগিৰ সূচনা প্ৰদান

16.3 শিক্ষণৰ ফলপ্ৰসূতাৰ বাবে মূল্যায়নৰ ফলাফলসমূহৰ ব্যৱহাৰ

16.3.1 অনুকৰণীয় কাৰ্যাবলীসমূহ

16.4 সাৰাংশ

16.5 অগ্ৰগতিৰ নিৰীক্ষণৰ বাবে আৰ্হি প্ৰশ্ন

16.6 পৰামৰ্শমূলক গঠন আৰু প্ৰসংগপুথি

16.7 গোট সমাপ্তি অনুশীলন

শিক্ষণৰ উন্নতিৰ বাবে মূল্যায়নৰ ফলাফলৰ ব্যৱহাৰ

16.0 আৰম্ভণি :

14 নং অধ্যায়ত আপোনালোকে ইতিমধ্যে অধ্যয়ন কৰিলে যে শিশুৰ বিকাশ আৰু শিক্ষণৰ উন্নয়নত মূল্যায়নে বিশেষভাৱে সহায় কৰে।

15 নং অধ্যায়ত আপোনালোকে শিক্ষার্থীৰ পাঠ্যক্রমিক আৰু সহপাঠ্যক্রমিক ক্ষেত্ৰত অৰ্জন কৰা পাৰদৰ্শিতাৰ তথ্য আহৰণৰ বিভিন্ন কৌশল আৰু পদ্ধতি সম্বন্ধে অধ্যয়ন কৰিলে। প্ৰত্যেক শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতা আৰু প্ৰদৰ্শনৰ ফলাফলসমূহ বস্তুনিষ্ঠভাৱে (নম্বৰৰ ভিত্তিত) বা ব্যক্তিনিষ্ঠভাৱে (বৰ্ণনাৰ ভিত্তিত) পৰিমাপ কৰা হয়।

সংগৃহীত তথ্যসমূহ লিপিবদ্ধকৰণ হয় আৰু শিক্ষার্থীৰ বিকাশৰ বিভিন্ন দিশৰ পৰা পাৰদৰ্শিতাসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হয় আৰু এই তথ্যসমূহ বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগীলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয় যাতে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে তেওঁলোকৰ শিক্ষণৰ বিকাশ সম্পৰ্কে পৰামৰ্শ আগবঢ়াব পৰা যায়। শিক্ষার্থীৰ এই উন্নতি আৰু পৰিবৰ্তনৰ লিখিত তথ্যসমূহৰ সহায়ত শিক্ষণ-শিকণ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিকাশ ঘটোৱা হয় লগতে শিক্ষণ পৰিকল্পনাৰ সংশোধন ঘটোৱা হয়।

এই অধ্যায়ত পাঠ্যক্রমিক আৰু সহপাঠ্যক্রমিক ক্ষেত্ৰত মূল্যায়নৰ নথিভুক্তকৰণ আৰু লিপিবদ্ধকৰণ বা সূচনা প্ৰদানৰ ব্যৱস্থাৰ “কি, কিয়, আৰু কেনেকৈ” এই সম্বন্ধে আলোচনা কৰা হ’ব লগতে শিক্ষার্থীৰ ভৱিষ্যৎ শিক্ষণৰ বাবে মূল্যায়নৰ তথ্যসমূহ বিশ্লেষণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কেনেকৈ অনুকৰণীয় কাৰ্যাৱলী পৰিকল্পনা কৰা হ’ব তাৰে আলোচনা কৰা। এই অধ্যায়ৰ অধ্যয়ন সম্পূৰ্ণকৰণৰ বাবে 8 ঘণ্টাৰ প্ৰয়োজন।

16.1 শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য :

এই অধ্যায় শেষ হোৱাৰ পাছত আপুনি কিহৰ বাবে সক্ষম হ’ব—

- ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিদ্যায়তনিক আৰু সহ বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ শিক্ষাৰ প্ৰদৰ্শন বা পাৰদৰ্শিতাসমূহ নথিভুক্তকৰণ আৰু সূচনা প্ৰদানৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু তাৰ পদ্ধতি ব্যাখ্যা কৰক।

- শিক্ষার্থীৰ ব্যক্তিগত প্ৰয়োজন আৰু শিকণৰ প্ৰয়োজন চিনাক্ত কৰিবলৈ মান নিৰূপণৰ ফলাফল ব্যৱহাৰ কৰক আৰু শিক্ষার্থীৰ শিক্ষাৰ উন্নতিৰ বাবে কাৰ্যব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰক।
- শিক্ষার্থীৰ শিক্ষাৰ যথার্থ সমৰ্থনৰ বাবে সহযোগীসকলৰ সৈতে মূল্যায়নৰ ফলাফল আদান-প্ৰদান কৰক।
- আপোনাৰ নিজৰ শিক্ষাদানৰ কৌশল আৰু মূল্যায়ন সংশোধন কৰক যাতে ইয়ে মূল্যায়নৰ ফলাফলৰ ওপৰত ইতিবাচক প্ৰভাৱ পেলায়।

16.2 মূল্যায়নৰ ফলাফলৰ নথিভুক্ত আৰু সূচনা প্ৰদান :

যেতিয়া আপুনি এটা পৰীক্ষা লৈ থাকে, উত্তৰবহীটোৰ আপুনি কি কৰে? আপুনি উত্তৰবিলাকত নম্বৰ দিয়ে আৰু প্ৰতিটো বিষয়ত ছাত্ৰজনে পোৱা নম্বৰসমূহ যোগ কৰি মুঠ নম্বৰ উলিয়ায়। তাৰ পাছত পঞ্জীয়ন বহীত আপুনি নম্বৰসমূহ প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নামৰ বিপৰীতে অন্তৰ্ভুক্ত কৰে। নম্বৰৰ এই পঞ্জীয়ন বহীটো ভৱিষ্যৎ ব্যৱহাৰৰ বাবে এবিধ স্থায়ী নথি। বহীটোত নম্বৰসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ পাছত প্ৰতিজন ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীৰ বাবে পৃথক পৃথক নম্বৰপত্ৰ প্ৰস্তুত কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জ্ঞাতাৰ্থে, লগতে অভিভাৱকৰ জ্ঞাতাৰ্থে প্ৰেৰণ কৰে। কিছুমান স্কুলত প্ৰতিটো মূল্যায়নৰ পাছতেই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ফলাফলৰ অংশীদাৰ হ'বলৈ শিক্ষক আৰু অভিভাৱকৰ সন্মিলন অনুষ্ঠিত কৰা হয়। আমাৰ বিদ্যালয়বোৰত (বিশেষকৈ লিখিত পৰীক্ষাসমূহত) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰবোৰহে অধিক পৰিচিত আৰু ধাৰাবাহিকভাৱে কৰি থকা হয়।

কিন্তু অবিৰত আৰু বিস্তাৰিত মূল্যায়ন দৃঢ় কৰিবলৈ যাওঁতে কেৱল মাত্ৰ বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰতহে অধিক গুৰুত্ব দিয়া অথবা সীমাবদ্ধ কৰা অনুচিত। ব্যক্তিগতভাৱে ছাত্ৰ এজনক সৰ্বাংগীনভাৱে মূল্যায়ন কৰিবলৈ লওঁতে বিদ্যায়তনিক আৰু সহ বিদ্যায়তনিক সকলো ক্ষেত্ৰ সামৰি লোৱা উচিত, যিবোৰ আমি ইতিমধ্যে আমাৰ আগৰ অধ্যয়নসমূহত বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰিছোঁ। গতিকে এইটো স্পষ্ট যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিদ্যায়তনিক আৰু সহ-বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰসমূহৰ পাৰদৰ্শিতাৰ তথ্যসমূহৰ অন্তৰ্ভুক্তি বঢ়াই নিয়াটো যথেষ্ট প্ৰয়োজনীয়। একেদৰে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা ফলাফলসমূহ বিভিন্ন সহযোগীৰ স'তে বিতৰণ কৰাটোও এটা প্ৰত্যাহ্বানমূলক কাৰ্য। নথিভুক্ত আৰু লিপিবদ্ধকৰণৰ বিভিন্ন ধৰণসমূহ, লগতে তাৰ প্ৰয়োগৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আহক।

16.2.1.3 নথিভুক্তকৰণ আৰু সূচনা প্ৰদানৰ প্ৰয়োজনীয়তা :

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিভিন্ন বিদ্যায়তনিক আৰু সহবিদ্যায়তনিক, লগতে ব্যক্তিগত সামাজিক গুণবোৰ বিভিন্ন পদ্ধতিৰে বিভিন্ন উৎসৰ পৰা যদি আহৰণ কৰে তেনেহ'লে সেইবোৰ পদ্ধতিগতভাৱে নথিভুক্ত কৰা হয়। এইবোৰ একোটা কালাংশ (period)-ৰ ওপৰত বিষয় আৰু নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিত্তিত কৰা হয়। প্ৰতিজন শিকাৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি আৰু সম্ভাৱনীয়তা নিশ্চিত কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিদ্যায়তনিক আৰু সহ বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত থকা পাৰদৰ্শিতা ধাৰাবাহিক আৰু বিস্তৃত মূল্যায়ন (CCE)ৰ ক্ষেত্ৰত অতি প্ৰয়োজনীয়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ পাৰদৰ্শিতাৰ এই তথ্যসমূহে বিদ্যালয়খনৰ নিৰ্দ্ধাৰিত কাৰ্যত বিশেষ প্ৰভাৱ পেলায়।

নথিভুক্তকৰণ (Recording) : বিদ্যায়তনিক আৰু সহ-বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন আহিলাৰ লগতে কৌশল প্ৰয়োগেৰে যি পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি পদ্ধতিগতভাৱে তথ্যসমূহ ৰখা হয় তাকে নথিভুক্তকৰণ বোলা হয়।

সূচনা/প্ৰতিবেদন (Reporting) : ছাত্ৰ এজনে কেনেদৰে শিকে আৰু নিম্ন স্তৰৰ পৰা উচ্চ আৰু অতি জটিল স্তৰসমূহ বোধগম্য কৰিব পৰাৰ তথ্যসমূহ সময়ে সময়ে সংযোগ ৰখা আৰু তাৰ প্ৰত্যুত্তৰ পোৱাকে সূচনা বা প্ৰতিবেদন বোলা হয়।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষণৰ পাৰদৰ্শিতাৰ তথ্য সম্বলিত অতি সুন্দৰকৈ বৰ্ণনা দিব পৰা প্ৰতিবেদনৰ উদাহৰণ হ'ল যিয়ে (i) ছাত্ৰ আৰু অভিভাৱক (ii) শিক্ষক আৰু উপদেষ্টা আৰু (iii) পৰিকল্পনা কৰোতা আৰু প্ৰশাসনক সামৰি ল'ব পাৰে।

(i) ছাত্ৰ আৰু অভিভাৱক/পিতৃ-মাতৃ : নথিভুক্তকৰণ আৰু সূচনা বা প্ৰতিবেদনে কেনেদৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু পিতৃ-মাতৃ বা অভিভাৱকক সহায় কৰে চাওঁ আহক।

— বিদ্যালয়ৰ কাৰ্যসূচীৰ যথার্থতা ই স্পষ্ট কৰে। ইয়াৰ দ্বাৰা শিকাৰুৱে কি কৰি আছে আৰু কিয় কৰি আছে তাক জানিব পাৰে। পিতৃ-মাতৃ অথবা অভিভাৱকেও তেওঁলোকৰ সন্তানে বিদ্যালয়ত কি কৰি আছে আৰু বিশেষ এটা বিদ্যালয়ৰ কাৰ্যাৱলীৰ অন্তৰালত কি কাৰ্যসূচী লুকাই থাকে তাক জানিব পাৰে।

— শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ যি সবলতা অথবা দুৰ্বলতা সেয়া প্ৰকাশ হয়। উদাহৰণস্বৰূপে এজন ছাত্ৰ অংক বিষয়ত অতি সবল হ'ব পাৰে, কিন্তু ভাষা বিষয়ত হয়তো দুৰ্বল হ'ব পাৰে অথবা খেলা-ধূলাত পাকৈত হৈও বিদ্যায়তনিক দিশত দুৰ্বলতা প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰে। সূচনা প্ৰদানে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগতে অভিভাৱকক দুৰ্বল দিশবোৰত অধিক কৰ্ম কৰিবলৈ সুবিধা দিয়ে।

— ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক উন্নয়ন অধিক বোধগম্য হোৱাত ই উদ্যোগ লয়। উদাহৰণস্বৰূপে এজন লাজকুৰীয়া ছাত্ৰক তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ অথবা এটা তৰ্কৰ শ্ৰেণী মুকলি কৰিবলৈ সুবিধা দিব লাগে।

— ছাত্ৰক প্ৰেৰিত কৰাত (motivation) ই যথেষ্ট অৰিহণা যোগায়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে যেতিয়া নিজৰ কৃতকাৰ্যতা আৰু প্ৰাপ্তি দেখিবলৈ পায়, তেতিয়া নিজৰ পাৰদৰ্শিতা অধিক দেখুৱাবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী অনুপ্রাণিত হয়। প্ৰেৰণা প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত কৃতকাৰ্যতাতকৈ ভাল উদাহৰণ আন একো নাই। এইটো নিশ্চিত কৰা উচিত যে তথ্য নথিভুক্ত কৰোতে শিকাৰুজনৰ সেই জোৰবান তথ্যসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব লাগে, যিয়ে শিকাৰুজনক আনন্দিত কৰাৰ লগতে তেওঁক প্ৰেৰিত কৰে আৰু লগতে পিতৃ-মাতৃকো সন্তানৰ প্ৰেৰিত হোৱা স্তৰসমূহ ধাৰাবাহিকৰূপে চলাই নিবলৈ সহযোগী হ'বলৈ শিকায়।

(ii) শিক্ষক আৰু উপদেষ্টা (Counsellor) : শিকাৰুৰ নথিভুক্ত তথ্যসমূহে শিক্ষক আৰু উপদেষ্টাসকলক শিকাৰুজনৰ সম্ভাৱনীয়তা (potential) উপলব্ধি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট সহায় কৰে। পৰ্যাপ্ত তথ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি শিকাৰুজনে কেনেদৰে শিকি আছে আৰু উন্নতি কৰি গৈ আছে তাৰ শেষ সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পাৰে। ছাত্ৰজন 'কি স্তৰত আছে' আৰু ছাত্ৰজনক সহায় কৰিবলৈ কিহৰ

প্ৰয়োজন সেইটো উপলব্ধি কৰাটো তেওঁলোকৰ বাবে অতি প্ৰয়োজন; যাতে তেওঁলোকে ছাত্ৰজনক বয়স আৰু সামৰ্থ অনুযায়ী এই নিৰ্দিষ্ট স্তৰলৈ উত্থান কৰাব পাৰে।

সময় সাপেক্ষে তথ্যৰ বিশ্লেষণ আৰু পুনৰীক্ষণে শিক্ষকজনক প্ৰতিফলিত কৰাত সহায় কৰিব—

- শিক্ষাৰ কৌশল আৰু পদ্ধতি
- শ্ৰেণীকোঠাৰ পৰিচালনা, আৰু
- বিদ্যালয়ৰ ভিতৰত বা বাহিৰত অপৰ্যাপ্ত হৈ থকা বস্তুসমূহ ব্যৱহাৰ কৰি পাৰদৰ্শিতা উন্নত কৰা।

আনহাতে এজন উপদেষ্টাই (কাৰ্যালয়ৰ পৰা নিয়োগ কৰা ব্যক্তি অথবা শিক্ষক এজনে নিজে সেই ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে) শিক্ষাৰ পাৰদৰ্শিতাৰ পথত থকা হেঙাৰসমূহ (যদিহে থাকে) উপস্থাপন কৰিব পাৰে আৰু ছাত্ৰৰ উন্নতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ব্যক্তিগত সমস্যাসমূহ মুখামুখিকৈ আলোচনা কৰিব পাৰে। তথ্যৰ অন্তৰ্ভুক্তি আৰু সূচনা প্ৰদানৰ পদ্ধতিসমূহ যদিহে বিস্তৃত আৰু চিনাক্ত কৰিব পৰা হয়, তেনেহ'লে শিকাৰুজনৰ শিক্ষণ ফলপ্ৰসু কৰাত পথ প্ৰদৰ্শক হ'ব পাৰে আৰু তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক উন্নয়নত সহায়ক হোৱাৰ লগতে বাস্তৱিক আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাত সফল হ'ব পাৰে।

(iii) আঁচনি প্ৰস্তুতকাৰক আৰু প্ৰশাসক : তথ্যৰ অন্তৰ্ভুক্তিয়ে আঁচনি প্ৰস্তুতকাৰক প্ৰশাসকসকলক নিম্নোল্লিখিত লক্ষ্যসমূহ নিৰূপণত সহায় কৰে—

- গোটাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি জিলা পৰ্যায়লৈ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য গুণসমূহ অৱলোকন কৰা।
- নিবেশ (input) আৰু মধ্যস্থতা (intervention)ৰ ফলপ্ৰসুতা পৰীক্ষা কৰা।
- শিক্ষাৰ গুণ উন্নতকৰণৰ ক্ষেত্ৰত বিদ্যালয়সমূহৰ শ্ৰেণী বিভাজন আৰু স্তৰ নিৰ্ণয়।
- শিক্ষকৰ পাৰদৰ্শিতাৰ মূল্যায়নকৰণ, যাৰ দ্বাৰা শিক্ষকক পাৰদৰ্শিকতাৰ বাবে উপযুক্ত কৰি তোলা হয়।

পাঠ্যক্ৰমৰ উন্নতি আৰু শিক্ষকৰ প্ৰশিক্ষণৰ বাবে ৰাজ্যিক ভিত্তিক সংস্কাৰ সাধন।

যদিও নথিভুক্তকৰণ আৰু সূচনা প্ৰদানে মূল্যায়নৰ ক্ষেত্ৰত এক সামগ্ৰিক ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে, সূচনাবোৰ অতি স্পষ্টভাৱে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা হ'ব লাগে। যিবোৰ তথ্য নথিভুক্ত হয়, সেয়া প্ৰমাণ আৰু তথ্যৰ ভিত্তিত হ'ব লাগে, যিবোৰ ভাগ কৰিব পৰা ধৰণৰ হয়। এই অংশবোৰ অৱশ্যে অৱৰোধক, কৰ্মক্ষম সাপেক্ষ, উন্নতিকামী আৰু শুদ্ধিকৰণ ধৰণৰ হ'ব লাগে, দোষ বিচৰা ধৰণৰ হ'ব নালাগে। ইয়াৰ লক্ষ্য হ'ল শিশুটোৱে তাৰ বিকাশৰ দায়বদ্ধতা সন্মুখে সচেতন হোৱাৰ লগতে উন্নতিৰ বাবে আনৰ সহায় বিচৰা, যাতে কোনো কাৰণতে শিশুটোৰ বিকাশ নিলগামী নহয়। আনহাতে সূচনা প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত এইটো স্পষ্ট হোৱা উচিত যে কোনে কি কৰিব আৰু কিহে শিশুটোৰ শিকনৰ পাৰদৰ্শিতা বৃদ্ধি কৰিব। নথিভুক্তকৰণৰ ক্ৰিয়াবোৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিভিন্ন সহযোগীৰ বাবে সূচনাবোৰো বিভিন্ন হোৱা উচিত। প্ৰতিজন সহযোগীৰ বাবে সুকীয়া কেতবোৰ লক্ষ্য থাকিব লাগে। উদাহৰণস্বৰূপে যদিহে কোনোবা শিশু যদি অপৰিষ্কাৰ হৈ আহে, তেনেহ'লে অভিভাৱকক সূচনা দিয়া উচিত যে যদিহে

তেওঁলোকৰ সন্তানটো আন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ স'তে বেছি ভালকৈ মিলি যাব পাৰিব, যদিহে তেওঁ বিদ্যালয়লৈ পৰিষ্কাৰ কাপোৰ আৰু ফণিওৱা চুলিৰে সৈতে আহে। যদিহে কোনো এজন ছাত্ৰই ইংৰাজীৰ শ্ৰেণীটোত উপস্থিত থাকিব নিবিচাৰে, তেনেহ'লে অন্তৰ্ভুক্ত তথ্যত ইংৰাজী শিক্ষকজনৰ প্ৰতি কিছু টোকা থকা দৰকাৰ যাতে ছাত্ৰজনৰ প্ৰতি তেওঁ ব্যক্তিগতভাৱে অধিক মনোযোগ দিয়ে। এই সূচনাবোৰ সকলোৰে আগত ৰাজহুৱাভাৱে প্ৰকাশ নকৰি কিছু নমনীয়ভাৱে প্ৰত্যেকৰ সক্ষমতা বা অপাৰগতা ব্যক্তিগতভাৱে সূচনা দিয়া দৰকাৰ।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষণৰ বাবে সূচনা প্ৰদানৰ সময় এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা। বিশেষকৈ পাঠ্যক্ৰমৰ অন্তত যিবোৰ মূল্যায়ন অনুষ্ঠিত কৰা হয়, তাৰ ফলাফল লগে লগে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক প্ৰদান কৰিব লাগে, যাতে তেওঁলোকে লগে লগে নিজৰ দুৰ্বলতাইখিনি সংশোধন কৰি ল'ব পাৰে। তেনেদৰে প্ৰতিটো মূল্যায়নৰ অন্তত অভিভাৱকৰ লগতো তেওঁলোকৰ সন্তানৰ প্ৰাপ্ত নম্বৰ আলোচনা কৰিব পাৰি। শিক্ষাবৰ্ষৰ আৰম্ভণিতেই এই মূল্যায়নৰ নথিসমূহ প্ৰধান শিক্ষকৰ দৃষ্টিগোচৰ কৰা উচিত, যদিহে নিৰ্দিষ্ট শিক্ষকজনক শৈক্ষিক আঁচনিত সংলগ্ন কৰা হয়। বিষয় শিক্ষকজনে এই তথ্যবোৰ লগে লগে প্ৰদান কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভুল শুধৰণি আৰু অধিক সমৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত সচেতনভাৱে আগ-ভাগ ল'ব লাগে। ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীয়ে এখন বিদ্যালয় এৰি আন এখন বিদ্যালয়লৈ যোৱাৰ সময়ত তেওঁলোকৰ নম্বৰৰ তথ্যসমূহ দি দিয়া উচিত।

E1 তলত দিয়াবোৰৰ সূচনাৰ প্ৰয়োগৰ ওপৰত টোকা প্ৰস্তুত কৰক :

ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক আৰু পিতৃ-মাতৃ বা অভিভাৱক

16.2.2 তথ্য অন্তৰ্ভুক্তি (Recording) শিকাৰ উন্নত পদ্ধতি :

এজন শিশুক শুদ্ধভাৱে বুজিবলৈ পৰস্পৰাগতভাৱে চলি অহা নম্বৰ প্ৰদান পদ্ধতি যথেষ্ট ভাল বা শুদ্ধ বুলি ক'ব নোৱাৰি। ছাত্ৰ এজনে ইংৰাজী বিষয়ত লাভ কৰা সাধাৰণ 45 নম্বৰৰ দ্বাৰা এইটো জোখা সম্ভৱ নহয় যে ছাত্ৰজনে পৰীক্ষাত কিমান ভাল কৰিলে। আন আন আনুষংগিক জ্ঞান অবিহনে তেনে প্ৰাপ্ত নম্বৰৰ অৰ্থ উলিওৱা বা সিদ্ধান্তলৈ অহা সমীচিন নহয়। গতিকে এনেকুৱা প্ৰাপ্ত নম্বৰবোৰ কেৱল মাত্ৰ পৰীক্ষাৰ যোগেদি অহা সাধাৰণ নম্বৰৰ ওপৰত ভিত্তিত ব্যাখ্যা কৰা অনুচিত। ছ'ফিয়ে ইংৰাজীত পোৱা 45 নম্বৰ মানে তাই ইংৰাজীত ভাল নকৰাটোকে বুজায়। এই কথাটো ভালদৰে বুজিবলৈ তলৰ কাৰ্যাৱলীবোৰ অনুগ্ৰহ কৰি কৰি চাওঁক :

কাৰ্যাৱলী-1

ছ'ফিৰ ইংৰাজীৰ পাৰদৰ্শিতাৰ ভিত্তিত দিয়া তথ্যসমূহ বিবেচনা কৰো আহক :

- এই বিষয়ত সাধাৰণতে পোৱা সৰ্বোচ্চ নম্বৰ হৈছে 70।
- সেই শ্ৰেণীটোত পোৱা সৰ্বোচ্চ নম্বৰ হৈছে 53।
- শ্ৰেণীটোৰ সৰ্বনিম্ন নম্বৰ হৈছে 12।
- শ্ৰেণীটোৰ গড় নম্বৰ হ'ল 27।
- শ্ৰেণীটোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাত্ৰ 7%ই হে 45 তকৈ অধিক নম্বৰ লাভ কৰিছে।
- আগৰ পৰীক্ষাত ছ'ফিয়ে 36 নম্বৰ লাভ কৰিছিল।
- ছ'ফিয়ে নিয়মিতভাৱে ইংৰাজীৰ শ্ৰেণীত উপস্থিত থাকে।
- ইংৰাজী বিষয়ৰ ওপৰত ছ'ফিৰ ৰাপ আছে।

এতিয়া আপুনি ছাফিৰ ইংৰাজীৰ নম্বৰৰ ওপৰত আপোনাৰ সমাধান আগবঢ়াওক।

এনেদৰে মূল্যায়নৰ ক্ষেত্ৰত নথিভুক্তি আৰু সূচনা সম্পূৰ্ণ আৰু অৰ্থবহু হ'ব, যেতিয়া ইয়াত আগৰ প্ৰদৰ্শন; বিদ্যায়তনিক আৰু মহাবিদ্যায়তনিক দিশবোৰো প্ৰতিফলিত হ'ব। আপোনাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিভিন্ন মূল্যায়নৰ তথ্য অন্তৰ্ভুক্ত কৰোতে তলত দিয়া বিষয়বোৰৰ প্ৰতি আপুনি সচেতন হোৱা উচিত—

— সূচনাবোৰ ব্যক্তিগতভাৱে দিয়া উচিত।

— সূচনাৰ প্ৰ-পত্ৰখন তথ্যৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা হ'ব লাগে আৰু এনেদৰে তাক প্ৰচলন কৰিব লাগে।

— প্ৰমাণৰ ওপৰত দৃষ্টি দিহে সূচনা দিব লাগে।

— গুণগত বিষয় অন্তৰ্ভুক্ত কৰা ক্ষেত্ৰত অতি সাধাৰণ নকৰি সংক্ষিপ্ত কৰিব লাগে।

— যিমান পাৰে জটিল শব্দ ব্যৱহাৰ নকৰি সহজ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰক যাতে আপোনাৰ সহযোগীসকলে তাক সহজতে বুজি পাব পাৰে।

— ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ দিশটো সমুদ্ৰ কৰিব পৰাকৈ তথ্যৰ অন্তৰ্ভুক্তিবোৰ যোগাত্মক আৰু সহায়ক হোৱা উচিত। মিছা কথাৰ অন্তৰ্ভুক্তি কেতিয়াও কৰিব নালাগে।

— সূচনা কৰা তথ্যবোৰ বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগীৰ আগত উপস্থাপন কৰিব লাগে যাতে তেওঁলোকৰ নিজা সামৰ্থ্য অনুযায়ী সহায় আগবঢ়াব পৰা যায়।

— মূল্যায়নৰ তথ্যসমূহ নথিভুক্ত কৰিব লাগে যাতে তথ্যসমূহৰ পৰা শিক্ষণ সহযোগীসকলে পালন কৰিব পৰা দায়িত্বসমূহ সুস্পষ্ট হৈ উঠে।

এতিয়া যষ্ঠ শ্ৰেণীৰ পৰা অষ্টম শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰৰ পাৰদৰ্শিতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰা যাওঁক।

পাৰদৰ্শিতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰত পাৰদৰ্শিতাৰ ফলাফল স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰিব লাগিব।

A গ্ৰেড— 80% ৰ ওপৰত প্ৰাপ্তাংক— অতি উত্তম

B গ্ৰেড— 65% ৰ পৰা 79% লৈ প্ৰাপ্তাংক— উত্তম

C গ্ৰেড— 50% ৰ পৰা 64% লৈ— ভাল

D গ্ৰেড— 35% ৰ পৰা 49% লৈ— মধ্যমীয়া

E গ্ৰেড— 35 ৰ তলত প্ৰাপ্তাংক— বিশেষ যত্ন লোৱাৰ আৱশ্যক।

সহ বিদ্যায়তনিক বা সহ-পাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত মান নিৰূপক কাঠীত তিনি ধৰণে শিক্ষাৰ্থীৰ পাৰদৰ্শিতাক মূল্যায়ন কৰা হয়।

A গ্ৰেড— অতি উত্তম

B গ্ৰেড— উত্তম

C গ্ৰেড— বিশেষ যত্নৰ প্ৰয়োজন।

পাৰদৰ্শিতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ

A পৰিচয়

শিক্ষাৰ্থীৰ নাম—

বিদ্যালয়ৰ নাম—

শ্ৰেণী— শাখা— ৰোল নং— বৰ্ষ—

B বিদ্যায়তনিক দিশৰ পাৰদৰ্শিতাৰ খতিয়ান

B. পাঠ্যক্রমিক ক্ষেত্ৰত পাবদৰ্শিতা

ক্রমিক নং	বিষয়	পর্যায় 1 নম্বৰ/গ্ৰেড				পর্যায় 2 নম্বৰ/গ্ৰেড				পর্যায় 3 নম্বৰ/ গ্ৰেড			
		মৌখিক	লিখিত	প্রকল্প	মুঠ	মৌখিক	লিখিত	প্রকল্প	মুঠ	মৌখিক	লিখিত	প্রকল্প	মুঠ
1	ভাষা 1												
2	ভাষা 2												
3	ভাষা 3												
4	গণিত												
5	সাঃ বিজ্ঞান												
6	সমাজ বিজ্ঞান												

A. সহ পাঠ্যক্রমিক ক্ষেত্ৰত প্ৰদৰ্শন বা পাৰদৰ্শিতা

ক্রমাংক	সহ পাঠ্যক্রমিক ক্ষেত্ৰ	গ্ৰেড 1 পৰ্যায়	গ্ৰেড 2য় পৰ্যায়	গ্ৰেড 3য় পৰ্যায়
1	কলা শিক্ষা			
2	কৰ্ম অভিজ্ঞতা			
3	শৰীৰ আৰু স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় শিক্ষা			

B. ব্যক্তিগত-সামাজিক গুণাবলী

ক্রমাংক	ব্যক্তিগত সামাজিক গুণাবলী	গ্ৰেড 1 পৰ্যায়	গ্ৰেড 2য় পৰ্যায়	গ্ৰেড 3য় পৰ্যায়
1				
2				
3				
4				
5				

বিঃদ্রঃ— ব্যক্তিগত-সামাজিক গুণাবলীসমূহ হৈছে পৰিচ্ছন্নতা, সহযোগিতা, নিয়মানুবৰ্তিতা, বিনম্ৰতা, অনুশাসন, আৱেগিক স্থিৰতা, দায়বদ্ধতা, সহনশীলতা, নেতৃত্ব, সততা, দেশপ্ৰেম, সমাজ সেৱা, কৰ্মৰ প্ৰতি সন্মান, পৰিবেশীয় সচেতনতা, বয়স্কজনৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা, পৰিবেশ সংৰক্ষণৰ লগতে সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যৰ সংৰক্ষণ।

E. সহ পাঠ্যক্রমিক কাৰ্যসূচী

ক্রমিক নং	সহ পাঠ্যক্রমিক কাৰ্যসূচী	গ্ৰেড 1 পৰ্যায়	গ্ৰেড 2য় পৰ্যায়	গ্ৰেড 3য় পৰ্যায়
1	সাহিত্য (পঠন, আবৃত্তি, তৰ্ক, সৃষ্টিশীল লিখনি।)			
2	বিজ্ঞান (প্ৰকৃতি অধ্যয়ন, কম্পিউটাৰ শিক্ষা, দলীয় কাৰ্য)			
3	কলা সম্পৰ্কীয় (ছবি অঁকা, পেইণ্টিং, এম্‌ইডৰি, স্থাপত্য, হস্তকলা)			
4	সংস্কৃতি সম্পৰ্কীয় (সংগীত, প্ৰদৰ্শনমূলক অনুষ্ঠান)			

5	শৰীৰ সম্পৰ্কীয় (যোগাভ্যাস)			
6	অন্যান্য (প্ৰাথমিক চিকিৎসা, বেডক্ৰছ, স্কাউট, এন.চি.চি)			

C. উপস্থিতি

1ম খণ্ড		2য় খণ্ড		3য় খণ্ড	
কৰ্মৰ দিনৰ সংখ্যা	অংশগ্ৰহণ	কৰ্মদিনৰ সংখ্যা	অংশগ্ৰহণ	কৰ্ম দিনৰ সংখ্যা	অংশগ্ৰহণ

G. মন্তব্য

ক্রমিক নং	মন্তব্য দিয়া ব্যক্তি	মন্তব্যৰ শিতান	খণ্ড 1	খণ্ড 2	খণ্ড 3
1	শ্ৰেণী শিক্ষক	সবলতা উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰ			
2	প্ৰধান শিক্ষক/অধ্যক্ষ	সবলতা উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰ			
3	অভিভাৱক	সবলতা উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰ			

H. চহী

অভিভাৱক

শ্ৰেণী শিক্ষক

প্ৰধান শিক্ষক/অধ্যক্ষ

কৰ্মপঞ্জী 2

ওপৰত উল্লেখ কৰা আৰ্হি শিক্ষাৰ্থীৰ পাৰদৰ্শিতা সংৰক্ষণ কৰাৰ বাবে যথোপযুক্ত হয়নে? যদি নহয় তেন্তে স্থানীয় প্ৰয়োজন অনুযায়ী কি কি সংশোধনী আপুনি সংলগ্ন কৰিব বিচাৰে?

ওপৰত উল্লেখ কৰা অনুযায়ী ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ পৰা অষ্টম শ্ৰেণীলৈ মূল্যাংকন কৰোতে ৰিপোর্ট কাৰ্ডত সময়ৰ তিনিটা খণ্ডত তথ্যসমূহ বিষয় অনুযায়ী শৈক্ষিক ক্ষেত্ৰত তিনিটা পৰ্যায়ত (মৌখিক, লিখিত আৰু প্ৰকল্প/ব্যৱহাৰিক/কাৰ্য) বিবেচনা কৰা হয়। কিন্তু যদি আপুনি শিক্ষক হিচাপে পাঠদান কৰা নিৰ্দিষ্ট বিষয়ত বিশেষ কোনো শিক্ষাৰ্থীৰ শিক্ষণৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি কৰিব বিচাৰে তেন্তে ই আপোনাৰ উদ্দেশ্য পূৰণত সহায়কাৰী নহ'ব। আপুনি নিৰ্দিষ্ট বিষয়ৰ শিক্ষণ কাৰ্য ফলৱতী হোৱাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় উপাদানবোৰ চিহ্নিত কৰিব লাগিব আৰু কমেও প্ৰতিদিনে তিনিৰ পৰা পাঁচজন শিক্ষাৰ্থীক নিৰীক্ষণ কৰিব লাগিব আৰু আপোনাৰ বহীত তাক লিপিবদ্ধ কৰি ৰাখিব লাগিব। মাহৰ শেষত আপোনাৰ দ্বাৰা শ্ৰেণীৰ প্ৰতিজন শিক্ষাৰ্থীৰ নিৰীক্ষণ কাৰ্য সম্পূৰ্ণ হ'ব। এই কাৰ্যই আপোনাৰ নিজস্ব বিষয়ত উন্নয়নৰ নথি প্ৰস্তুত কৰাত সহায় কৰিব। এই প্ৰক্ৰিয়াই আপোনাক নিৰ্দিষ্ট বিষয়ত শিক্ষাৰ্থীৰ সবলতা, দুৰ্বলতা চিনাক্তকৰণত সহায় কৰিব।

উদাহৰণ 2 বিভিন্ন পাঠ্যক্ৰমিক আৰু সহ পাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ্থীসকলৰ উন্নয়ন লিপিবদ্ধ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ যিকোনো চাৰিটা পাৰ্থক্য লিখা আৰু এই প্ৰক্ৰিয়াৰ পৰিবৰ্তন ঘটোৱাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কাৰণসমূহ দৰ্শোৱা।

ইয়াত 3য় শ্ৰেণীৰ পৰা পঞ্চম শ্ৰেণীলৈ পৰিবেশ অধ্যয়নৰ নিৰ্দেশনাসমূহৰ তালিকা উদাহৰণ হিচাপে দাঙি ধৰা হৈছে। যেতিয়া শিশুৱে প্ৰাথমিক শিক্ষা সম্পূৰ্ণ কৰে তেতিয়া সিহঁতৰ ধাৰণা আৰু সামৰ্থৰ এই নিৰ্দেশনা পূৰণৰ অৰ্থে বিকাশ হোৱাটো আৱশ্যক। মান নিৰূপক স্কেলত তিনিটা ভাগত ইয়াক বিভক্ত কৰা হয়।

1 নম্বৰ অৰ্থাৎ সহায়ৰ প্ৰয়োজন।

2 নম্বৰ অৰ্থাৎ উত্তম।

3 নম্বৰ অৰ্থাৎ অতি উত্তম।

ক্রমিক নং	মাত্ৰা	নিৰ্দেশনা	পৰ্যায় অনুযায়ী মান নিৰূপণ		
			প্ৰথম	দ্বিতীয়	তৃতীয়
1	নিৰীক্ষণ আৰু লিপিবদ্ধকৰণ	যিকোনো বস্তু, বিষয় বা ঘটনা দেখি তথ্য সংগ্ৰহ কৰাৰ তাড়না বৃদ্ধি কৰা			
		একে জাতীয় বস্তু/ঘটনাৰ মাজত পাৰ্থক্য চিনাক্ত কৰা			
	ভিন্ন বস্তু/ঘটনাৰ মাজত মিল বিচাৰি উলিওৱা।				
	অধিক বিৱৰণ দৰ্শোৱা				
	ক্রম অনুযায়ী ঘটনাসমূহক চিহ্নিত কৰা				
	মৌখিক আৰু লিখিতভাৱে কোনো ঘটনা বা প্ৰক্ৰিয়াক বৰ্ণনা কৰা আৰু লিপিবদ্ধ কৰা।				
	ক্রমান্বয়ে জটিলতাৰ দিশে গতি কৰা চিত্ৰ, মেপ তালিকা আদি পঢ়া				
	2	আলোচনা	অন্যৰ মতামত আৰু ধাৰণাক মন দি শুনা		
দলৰ ভিতৰত নিৰ্দিষ্ট এজনৰ চিন্তা/ধাৰণা/ মতামতক বিশ্লেষণ কৰা।					
অন্যৰ ধাৰণা আৰু মতামতৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনোৱা আৰু পুনৰ আলোচনা কৰা।					

		<p>অন্যৰ পৰা প্ৰতিপুষ্টি গ্ৰহণ কৰা আৰু উৎসাহ প্ৰদৰ্শন কৰা</p> <p>অন্যৰ পৰা প্ৰতিপুষ্টি লাভ কৰি কোনো এজনৰ মতামতক পুনৰ বিচাৰ কৰা।</p> <p>অন্য ব্যক্তিৰ পৰা মতামত সংগ্ৰহ কৰা।</p> <p>স্কুলৰ বাহিৰত অচিনাকি ব্যক্তিৰ পৰাও প্ৰয়োজন হ'লে মতামতৰ সন্ধান কৰা।</p>			
3	বৰ্ণনা	<p>মৌখিকভাৱে ব্যক্ত কৰা।</p> <p>দৈহিক ভংগীমা/প্ৰকাশভংগীৰ দ্বাৰা নিজকে প্ৰকাশ কৰা</p> <p>ছবিৰ সহায়ত ব্যক্ত কৰা।</p> <p>যিকোনো ঠাইক চিত্ৰৰ সহায়ত বুজাবলৈ মেপ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে মেপ অংকনৰ কৌশলসমূহ বিকশাই তোলা।</p> <p>সৃষ্টিশীল লিখনিৰ দ্বাৰা নিজৰ মনৰ ভাব-চিন্তা প্ৰকাশ কৰা।</p>			
4	ব্যাখ্যা	<p>যিকোনো বিষয় নিৰীক্ষণ কৰি নিজা যুক্তিৰ সংগঠন কৰা।</p> <p>যিকোনো ব্যক্তিৰ নিজস্ব যুক্তিক বিশ্লেষণ কৰা।</p> <p>যৌক্তিক সংলগ্নতাৰ সৃষ্টি কৰা।</p> <p>যিকোনো বস্তু নিৰীক্ষণ কৰি বা যিকোনো ধাৰণাৰ ওপৰত সৰল পূৰ্বানুমানৰ সৃষ্টি কৰা।</p> <p>যিকোনো বিষয় বা ক্ৰিয়াৰ এটাতকৈও অধিক সম্ভাৱ্য ব্যাখ্যা প্ৰস্তুত কৰা</p>			

	শ্ৰেণীকৰণ	<p>অধিক তথ্যৰ ভিত্তিত ব্যাখ্যামূলক পৰীক্ষা কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা দাঙি ধৰা।</p> <p>তথ্যৰ সহায়ত যিকোনো বিষয়ৰ সম্ভাৱনীয়তা প্ৰকাশ কৰা।</p> <p>বৈশিষ্ট্যৰ ভিত্তিত একে জাতীয় বস্তুক এটা দলত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা আৰু সেই বস্তুসমূহৰ বৈচিত্ৰ নিৰূপণ কৰা। ইয়াৰ উপৰিও একে গোটৰ বস্তুসমূহৰ মাজত থকা মিলসমূহ চিনাক্ত কৰা।</p> <p>একে সময়ত এটা বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিভিন্ন বস্তুক একোটা গোটত ভাগ কৰা।</p>			
6	প্ৰশ্নকৰণ	<p>যিকোনো বস্তু বিষয় আৰু ব্যক্তি সম্বন্ধে প্ৰশ্ন সোধা।</p> <p>গভীৰ বিশেষণৰ বাবে সহায়ক হ'ব পৰাকৈ জটিল প্ৰশ্নৰ সৃষ্টি কৰা।</p> <p>পূৰ্বানুমানৰ ভিত্তিত প্ৰশ্ন সোধা।</p> <p>নিজা অনুসন্ধানৰ ভিত্তিত উত্তৰ দিব পৰা প্ৰশ্ন চিনাক্ত কৰা।</p> <p>অনুসন্ধানৰ ভিত্তিত উত্তৰ দিব নোৱাৰা প্ৰশ্ন চিনাক্ত কৰা।</p>			
7	ব্যাখ্যাকৰণ	<p>নিজা ভাষাত যিকোনো পৰিস্থিতি বা ঘটনাৰ সংজ্ঞা দিয়া।</p> <p>যিকোনো ঘটনাৰ সম্ভাৱ্য কাৰণসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা।</p> <p>বিষয়ৰ সৈতে সামঞ্জস্য নথকা তথ্যসমূহ</p>			

		<p>চালি-জাৰি চোৱা।</p> <p>নতুন নতুন তথ্যৰ দ্বাৰা প্ৰত্যাহানৰ সন্মুখীন হোৱা প্ৰতিটো বিষয়বস্তুৰ সমাপ্তিক গুৰুত্বসহকাৰে আলোচনা কৰা। অভিজ্ঞতা/পৰীক্ষণৰ দ্বাৰা আহৰণ কৰা তথ্যৰ ভিত্তিত অনুমান সৃষ্টি কৰা।</p>			
8	পৰীক্ষণ	<p>বস্তু আৰু সঁজুলিসমূহ যত্নসহকাৰে ব্যৱহাৰ কৰা। (ব্যক্তিগতভাৱে অথবা দলগতভাৱে) পৰিকল্পিত পদক্ষেপেৰে ব্যক্তিগতভাৱে অথবা দলগতভাৱে ক্ৰিয়া সম্পাদন কৰা। প্ৰতিটো জীৱিত বস্তুৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু যত্ন প্ৰদৰ্শন কৰা।</p> <p>বস্তুৰ ন্যূনতম অপচয়ৰ প্ৰতিও গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা। পৰাপক্ষত বস্তুৰ অপচয় প্ৰতিৰোধ আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰৰ ওপৰত যত্নপৰ হোৱা।</p> <p>প্ৰামাণিক আৰু অপ্ৰামাণিক পৰিমাণৰ সহায়ত তুলনা কৰা।</p> <p>নতুন বস্তুৰ সৃষ্টি কৰা আৰু সেইসমূহৰ বিকাশ সাধন কৰা।</p>			
9	ন্যায় আৰু সমতাৰ সহযোগীতাৰ প্ৰতি মনযোগী হোৱা	<p>ভিন্ন জীৱনধাৰণ আৰু সংস্কৃতিৰ পৰা অহা শিশুসকলৰ মতামতক সন্মান জনোৱা যিসকল বিশেষভাৱে সক্ষম আৰু অনগসৰ তেওঁবিলাকৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল হোৱা পৰিয়াল আৰু সমাজত হোৱা অসমতাৰ প্ৰতি সচেতন হোৱা।</p>			

		ন্যায়ৰ মনোভাব বজাই ৰখা আৰু তাৰ বাবে কৰ্ম সম্পাদন কৰা।			
10	সহযোগিতা	<p>প্ৰত্যেকৰ সবলতা আৰু দুৰ্বলতাক স্বীকাৰ কৰা।</p> <p>অন্যৰ মতামতক গ্ৰহণ কৰা আৰু উৎসাহিত কৰা।</p> <p>গঠনাত্মক কাৰ্য সম্পাদন কৰাৰ বাবে দায়িত্ব পালন কৰা।</p> <p>অন্যৰ লগত সহায়-সহযোগিতাবে কাম কৰা আৰু প্ৰয়োজন অনুযায়ী সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা।</p>			

পঞ্চম শ্ৰেণীৰ ভাষা শিক্ষণৰ দক্ষতাক লিপিবদ্ধকৰণ

ভাষা শিক্ষণ মানে চাৰি প্ৰকাৰৰ ভাষা শিক্ষাৰ কৌশলক আয়ত্ত কৰা। উদাহৰণ স্বৰূপে— শূনা, কোৱা, লিখা আৰু পঢ়া। গতিকে আপুনি 3 পইণ্টৰ স্কেলৰ মূল্যাংকন নিৰ্ধাৰণৰ আহিলা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। পৰিবেশ অধ্যয়নৰ নিচিনাকৈ ভাষা শিক্ষণৰ দক্ষতাকো আপুনি তিনিটা পৰ্যায়ত পৰিমাপ কৰিব পাৰিব।

ক্রমিক নং	মূল্যাংকনৰ দিশ	নিৰ্দেশনা	পৰ্যায় অনুযায়ী মান নিৰূপণ		
			1ম পৰ্যায়	2য় পৰ্যায়	3য় পৰ্যায়
1	শূনা	মৌখিক পাঠসমূহ শূনা আৰু বুজিবলৈ চেষ্টা কৰা (উদাহৰণস্বৰূপে শ্ৰেণীৰ বক্তৃতা, টিভি, ৰেডিঅ'ৰ প্ৰচাৰিত বাতৰি, ঘোষণা, নিৰ্দেশনা, কথিকা ইত্যাদি) শিক্ষকে শ্ৰুতলিপি দিয়া বাক্য আদি।			
2	কোৱা	শব্দ আৰু খণ্ডবাক্যৰ চিনাক্তকৰণ অনুমান আৰু সম্ভাৱনীয়তা সৃষ্টি কৰা। মৌখিক পাঠৰ মূল দিশসমূহৰ সাৰাংশ প্ৰস্তুত কৰা।			

		<p>সঁহাৰি জনোৱা, নিৰ্ণয় কৰা আৰু সমাপ্ত কৰা।</p> <p>সুৰীয়া উচ্চাৰণৰ ভিন্নতা সৃষ্টি কৰা।</p> <p>দলীয় কথোপকথনৰ সময়ত অভিজ্ঞতা আৰু ধাৰণাৰ আদান-প্ৰদান কৰা।</p> <p>প্ৰত্যেক ধাৰণাৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনোৱা আৰু নিজা চিন্তনসমূহ স্পষ্ট আৰু শুদ্ধভাৱে উপস্থাপন কৰা।</p> <p>নিজস্ব মতামতৰ, সামৰণি উদাহৰণ ইত্যাদি দাঙি ধৰা</p> <p>দৈনন্দিন বিষয়ৰ ওপৰত হোৱা কথোপকথনত ভাগ লোৱা</p>			
3	পঠন	<p>পাঠ্যপুথিৰ সৰৱ আৰু নিৰৱ পঠন কৰাত পূৰ্বজ্ঞান, অভিজ্ঞতা তথ্য আদিৰ প্ৰয়োগ কৰা।</p> <p>অভিধান, বিশ্বকোষ আদিৰ ব্যৱহাৰ কৰা।</p> <p>পাঠ্যপুথিৰ আংশিক হ'লেও সহায় লোৱা।</p> <p>নিবন্ধ, কবিতা, আলোচনা আদি বুজা</p>			
4	লিখনি	<p>চিঠি লিখা, বৰ্ণনা যুগুত কৰা, বাৰ্তা, পোষ্টাৰ আদি প্ৰস্তুত কৰা</p> <p>মূল দিশসমূহক কেন্দ্ৰ কৰি উপযুক্ত বৰ্ণনা, উদাহৰণ দিয়া।</p> <p>উপযুক্ত ক্ৰম অনুযায়ী ধাৰণাসমূহ সন্নিবিষ্ট কৰা।</p>			

কাৰ্য : 3

তৃতীয় শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ 3 পইণ্টৰ স্কেলত দক্ষতাৰ তথ্য লিপিবদ্ধ কৰাৰ বাবে আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰক।

তৃতীয় শ্ৰেণীৰ গণিত শিক্ষণৰ দক্ষতাৰ লিপিবদ্ধকৰণ :

গণিত বিষয়ত সাধাৰণতে পৰিকল্পিত মান নিৰূপণ প্ৰক্ৰিয়া ব্যৱহাৰ কৰা হয়। আপুনি শিক্ষাৰ্থীৰ কাৰ্যকলাপ সাৱধানে নিৰীক্ষণ কৰিব লাগিব। গণিতৰ যিকোনো সমস্যা সৰু সৰু অংশত বিভক্ত কৰিব লাগিব। প্ৰতিটো অংশই একোটা নিৰ্দিষ্ট প্ৰক্ৰিয়াক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব। প্ৰতিটো প্ৰক্ৰিয়া সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পাছত শিক্ষাৰ্থীজনক তাৰ বাবে ফল প্ৰদান কৰিব লাগিব। এই পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি প্ৰতিটো সমস্যাকে মান নিৰূপণ কৰা হ'ব আৰু 1, 2, 3 এই তিনিটা গ্ৰেড প্ৰদান কৰা হ'ব।

গ্ৰেড 1 : এজন ছাত্ৰই প্ৰক্ৰিয়াৰ এটা অংশও সম্পূৰ্ণ কৰিব নোৱাৰে।

গ্ৰেড 2 : প্ৰক্ৰিয়াটো আংশিকভাৱে সম্পূৰ্ণ কৰে।

গ্ৰেড 3 : গোটেই প্ৰক্ৰিয়াটো সম্পূৰ্ণ কৰে।

যি কি নহওক; শিক্ষক হিচাপে আপুনি নিৰ্ধাৰিত সময়ত অতি কমেও 4-5 জন শিক্ষাৰ্থীৰ তথ্য লিপিবদ্ধ কৰাৰ প্ৰয়োজন। উদাহৰণস্বৰূপে তৃতীয় শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ তথ্য লিপিবদ্ধকৰণৰ আৰ্হি এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে—

ক্রমিক নং	বিষয়	1ম পৰ্যায়			2য় পৰ্যায়			3পৰ্যায়		
		শ্ৰেণী কাৰ্য	গৃহ কাৰ্য	ব্যৱহাৰিক পাঠ	শ্ৰেণী কাৰ্য	গৃহ কাৰ্য	ব্যৱহাৰিক পাঠ	শ্ৰেণী কাৰ্য	গৃহ কাৰ্য	ব্যৱহাৰিক পাঠ

1 গঠন আৰু

ডিজাইন

2 সংখ্যা পঢ়া

আৰু লিখা

3 সংলগ্নকৰণ

4 অপসাৰণ

5 সময়

6 সময়সূচী বা

কেলেণ্ডাৰ

7 ওজন

-
- 8 টকা
 - 9 আয়তন
 - 10 পূৰণ
 - 11 হৰণ
 - 12 তথ্য সঞ্চালন

কাৰ্য 4 :

পঞ্চম শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ দক্ষতাৰ মান নিৰূপণ কৰাৰ বাবে গণিত বিষয়ৰ তথ্য লিপিবদ্ধকৰণৰ বাবে আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰক।

বিষয় শিক্ষকে পাৰদৰ্শিতাৰ প্ৰমাণ-পত্ৰত খালী ঠাইসমূহ পূৰণ কৰাটো প্ৰয়োজন। প্ৰমাণ-পত্ৰত তথ্যসমূহ শিক্ষার্থী আৰু অভিভাৱকক প্ৰদৰ্শন কৰাটো প্ৰয়োজন।

16.2.3 বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগীৰ সূচনা প্ৰদান :

মূল্যায়ন কৰা ফলাফলসমূহ বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগীৰ লগত আলোচনা কৰা দৰকাৰ যাতে প্ৰতিজন শিক্ষণ সহযোগীৰ পৰা প্ৰতিপুষ্টি লাভ কৰিব পৰা যায় লগতে শিক্ষার্থীসকলক নিজস্ব বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়াৰে বিকশিত হ'বলৈ দিব পৰা যায়। এই প্ৰক্ৰিয়াকে সূচনা বা লিপিবদ্ধকৰণ বুলি জনা যায় যি শিক্ষণ কাৰ্যৰ উন্নতিৰ বাবে অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই প্ৰক্ৰিয়া শিক্ষার্থীৰ বাবে খুবোই ইতিবাচক। শিক্ষণ সহযোগীৰ পৰা আমি আশা কৰা মৰ্মে সূচনা প্ৰাপ্ত কৰিব পৰা যায়। উদাহৰণস্বৰূপে, প্ৰধান শিক্ষকে গোটেই শ্ৰেণীটোৰ ফলাফল বিচাৰে কিন্তু বিষয় শিক্ষণে তেওঁ পাঠদান কৰা নিৰ্দিষ্ট বিষয়ত শিশুটোৰ ফলাফল জানিবলৈ বিচাৰে। শিশুটোৱে তেওঁ দলৰ বাকীবোৰতকৈ পিছ পৰি থকা নিৰ্দিষ্ট বিষয়টো জানিব বিচাৰে। অভিভাৱকসকলে তেওঁলোকৰ সন্তানৰ ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক গুণাবলীৰ বিষয়ে জানিবলৈ বিচাৰে। বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগীৰ দ্বাৰা শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতাৰ সূচনাৰ প্ৰয়োজন আৰু ব্যৱহাৰ এই অধ্যায়ৰ 16.3.1 ত আলোচনা কৰা হৈছে।

16.3 শিক্ষণৰ উন্নতিকৰণৰ বাবে লাভ কৰা ফলাফলৰ মান নিৰূপণ।

16.3.1 সবলতা আৰু দুৰ্বলতা চিনাক্তকৰণৰ বাবে লাভ কৰা ফলাফলৰ মান নিৰূপণ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিশ্লেষণ।

- (ক) বিষয়ভিত্তিক বিশ্লেষণ
- (খ) পাঠভিত্তিক বিশ্লেষণ
- (গ) শৈক্ষিক ফলাফলভিত্তিক বিশ্লেষণ
- (ঘ) পৰ্যায়ভিত্তিক বিশ্লেষণ

কিছু বিশ্লেষণৰ উদাহৰণ তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা 1 বিষয়ভিত্তিক বিশ্লেষণ

ক্রমিক নং	বিষয়	বিভিন্ন শিক্ষার্থীৰ প্ৰাপ্ত নম্বৰ						
		A	B	C	D	E	F	G
1	ভাষা (মুঠ নম্বৰ 100)	41	10	40	50	44	38	48
2	গণিত (মুঠ নম্বৰ 100)	64	28	80	70	66	69	68
3	পৰিবেশ বিজ্ঞান (মুঠ নম্বৰ 100)	58	23	64	22	59	56	75

তালিকা নং 1 ত দেখুওৱা শিক্ষার্থীৰ ফলাফলসমূহ তলত বিশ্লেষণ কৰা হ'ল—

— গোটেই শ্ৰেণীটো ভাষাত দুৰ্বল। প্ৰতিজনে 50 ৰ তলত নম্বৰ লাভ কৰিছে।

— গণিত আৰু পৰিবেশ বিজ্ঞানতকৈ ভাষা বিষয়ত শিক্ষার্থীৰ ফলাফল দুৰ্বল।

— গণিত বিষয়ত শিক্ষার্থীয়ে ভাল ফলাফল দেখুৱাইছে কিন্তু আৰু অধিক ভাল হোৱাৰ থল আছে।

— 'C' ছাত্ৰজনে গণিত আৰু পৰিবেশ বিজ্ঞানত ভাল ফলাফল দেখুৱাইছে কিন্তু ভাষা বিষয়ত ভাল ফলাফল দেখুৱাব পৰা নাই।

— 'B' ছাত্ৰজনে সকলো বিষয়তে বেয়া ফল দেখুৱাইছে।

— ভাষা বিষয়ৰ প্ৰশ্নপদৰ কঠিনতা বিশ্লেষণৰ প্ৰয়োজন আছে।

তালিকা 2 : পাঠভিত্তিক বিশ্লেষণ

পাঠৰ নাম 1 2 3

মুঠ নম্বৰ 50

শিক্ষার্থী	1নং পাঠ	2নং পাঠ	3নং পাঠ
A	40	25	10
B	37	30	8
C	30	23	5
D	42	30	15
E	32	29	11

ওপৰৰ তালিকাত দেখুওৱা ফলাফলসমূহ তলত বিশ্লেষণ কৰা হ'ল—

— 1 নং পাঠত সকলো শিক্ষার্থীয়ে ভাল ফলাফল দেখুৱাইছে।

— 3 নং পাঠত সকলো শিক্ষার্থীয়ে বেয়া ফলাফল দেখুৱাইছে।

— 3 নং পাঠৰ প্ৰশ্নপদৰ কাঠিন্যমান বিশ্লেষণৰ আৱশ্যক আছে।

— 'D' ছাত্ৰজনে সকলো পাঠতে ভাল ফলাফল প্ৰদৰ্শন কৰিছে যদিও 3 নং পাঠত অধিক উন্নত ফল দেখুওৱাৰ প্ৰয়োজন আছে।

— 'C' ছাত্ৰজনে তিনিওটা পাঠতে ভাল ফলাফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হোৱা নাই।

3 নং তালিকা : শিক্ষণ ফলাফলভিত্তিক বিশ্লেষণ

উদ্দেশ্য : বোধগম্যতা

শিক্ষার্থী	অনুবাদ	উদাহৰণ দিয়া	সম্বন্ধ বিচাৰ	তুলনা	শ্ৰেণীকৰণ	তাৎপৰ্য বিচাৰ
A	35	33	5	10	58	5
B	44	34	6	8	10	6
C	43	33	8	9	12	5
D	42	35	10	13	10	8
E	38	26	5	8	5	4

তালিকাত দেখুওৱা ফলাফলৰ বিশ্লেষণ :

— অনুবাদ আৰু উদাহৰণ প্ৰদানত শিক্ষার্থীয়ে ভাল ফলাফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হৈছে।

— সম্বন্ধ বিচাৰ আৰু তাৎপৰ্য বিশ্লেষণত অতি বেয়া ফলাফল প্ৰদৰ্শন কৰিছে।

— তুলনা আৰু শুদ্ধ কৰাত মোটামুটি ফল দেখুৱাইছে যদিও অধিক উন্নত ফল দেখুওৱাৰ আৱশ্যকতা আছে।

— দলৰ ভিতৰত D ছাত্ৰজনে আটাইতকৈ ভাল ফলাফল প্ৰদৰ্শন কৰিছে য'ত Eৰ ফলাফল দলৰ ভিতৰতে অতি বেয়া।

— 'B' ছাত্ৰজনে অনুবাদৰ নিচিনাকৈ অন্য কোনো ক্ষেত্ৰতে ভাল ফল দেখুৱাব নোৱাৰিলে।

শিক্ষার্থীৰ সবলতা আৰু দুৰ্বলতা তলত দিয়া তালিকাৰ পৰাও বিশ্লেষণ কৰিব পৰা যায়।

তালিকা 4 : পৰ্যায়ভিত্তিক বিশ্লেষণ

শিক্ষার্থী	1ম পৰ্যায়			2য় পৰ্যায়			3য় পৰ্যায়			
	ভাষা	গণিত	পৰিবেশ	ভাষা	গণিত	পৰিবেশ	ভাষা	গণিত	পৰিবেশ	
	মুঠ	নম্বৰ	100	100	100	মুঠ	নম্বৰ	100	100	100
A	50	40	60	55	40	62	60	38	64	
B	40	80	45	45	85	55	42	90	60	
C	70	90	75	75	95	80	80	98	82	
D	78	82	80	80	92	80	80	98	82	
E	60	62	38	56	64	40	50	60	45	

কাৰ্য :

তালিকা ৪ ৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আপুনি সামৰণি যুগুত কৰক।

সংকেত : আপোনাৰ বিশ্লেষণ তলত দিয়া দিশসমূহক ভিত্তি কৰি প্ৰস্তুত কৰিব।

1. ব্যক্তিগত আৰু দলীয় ভিত্তিত শিক্ষার্থীসকলৰ পাৰদৰ্শিতাৰ তথ্যসমূহ
2. বিষয়কেন্দ্ৰিক পাৰদৰ্শিতা
3. কোনটো বিষয়ত ভাল ফল দেখুৱাইছে আৰু কোনটো বিষয়ত দেখুৱাব পৰা নাই।
4. কোনজন ছাত্ৰই একে ধৰণৰ ফল দেখুৱাই আছে।
5. কোনজন ছাত্ৰ অৱনমিত হৈ আছে।
6. কোন ক্ষেত্ৰত?

16.3.2 অনুকৰণীয় কাৰ্যাৱলী :

শিক্ষার্থীসকলৰ শৈক্ষিক পাৰদৰ্শিতা বিশ্লেষণ কৰি উঠি শিক্ষক হিচাপে আপোনাৰ কৰণীয় কি হ'ব?

শিক্ষার্থীসকলৰ শৈক্ষিক ক্ষমতাৰ দুৰ্বলতাসমূহ আঁতৰ কৰি তাক বিকশাই তোলাৰ বাবে শিক্ষক হিচাপে আপুনি কেতবোৰ পদক্ষেপ হাতত ল'ব লাগিব।

- শিক্ষক হিচাপে আপুনি পৰামৰ্শদাতা হ'ব লাগিব।
- শৈক্ষিক দুৰ্বলতাসমূহ দূৰ কৰিব লাগিব।
- সমৃদ্ধিকৰণত গুৰুত্ব দিব লাগিব।
- শিক্ষক হিচাপে শিক্ষার্থীক প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰিব লাগিব।

পৰামৰ্শদাতা হিচাপে শিক্ষক : শিক্ষক হিচাপে আপুনি পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰিব লাগিব আৰু তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ বিচাৰিব লাগিব।

- নিজা লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীগৰাকীক মই কেনেদৰে সহায় কৰিব পাৰো।
- ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীগৰাকীয়ে শিক্ষাৰ পথত থকা বাধাসমূহ কিদৰে আঁতৰ কৰিব পাৰে।
- এই সমস্যাসমূহৰ সমাধান কি হ'ব?

শিক্ষার্থীয়ে বাধা কৰা অনুযায়ী শিকিবলৈ, অভিজ্ঞতা আহৰণ কৰিবলৈ আৰু আচৰণৰ পৰিবৰ্তন সাধন কৰিবলৈ বিশেষভাৱে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱাকে পৰামৰ্শদান বুলি কোৱা হয়।

প্ৰত্যেক শিক্ষার্থীয়ে কৰা ভুলবোৰ শিক্ষক হিচাপে আলোচনা কৰিব লাগিব। আপুনি জানিব লাগিব ভুলবোৰ কি কাৰণত সংঘটিত হৈছে। ইয়াৰ কাৰণে বোধগম্যতাৰ অভাৱ নে শিক্ষার্থীসকলৰ

অসারধানতা। আপুনি সিহঁতক ভুলবোৰ নিজে নিৰীক্ষণ কৰি যোৱাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিব লাগিব যাতে সিহঁতে কিছুমান ভুল নিজে সংশোধন কৰি ল'ব পাৰে। কেতিয়াবা শিক্ষার্থীয়ে অসারধানবশতঃ ভাগৰ, পাহৰণিৰ বাবে ভুল কৰা দেখা যায়। এই ক্ষেত্ৰত আপুনি শিক্ষক হিচাপে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নিজৰ ভুলসমূহ সংশোধন কৰাৰ সুযোগ দিব লাগে। এই ক্ষেত্ৰত সিহঁতক লগ সমনীয়াৰ পৰা সহায় ল'বলৈ দিব লাগে। মন কৰিবলগীয়া কথা যদি শিক্ষার্থীসকলে একো নিশিকে সিহঁতে ভুলবোৰো নিজাববীয়াকৈ সংশোধন কৰিবলৈ সমৰ্থবান নহ'ব।

যেতিয়া সিহঁতে কোনো কাম কৰিবলৈ বা শিকিবলৈ আঙুৱাৰ তেতিয়াই ভুল কৰিব আৰু সিহঁতৰ ভুলবোৰ নিৰীক্ষণ কৰি শিক্ষকে পৰিকল্পিত সংশোধনী কাৰ্য হাতত ল'ব পাৰিব।

যদি এগৰাকী শিক্ষার্থী শিকিবলৈ অভিৰোচিত নহয় আৰু পৰিবেশৰ লগত সমায়োজনৰ সমস্যাত ভোগে তেন্তে শিক্ষক হিচাপে আপুনি শিক্ষার্থীজনৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি দৃষ্টি ৰাখি মুখামুখিকৈ ব্যক্তিগত পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰিব লাগিব। আপোনাৰ মনোভাব হ'ব লাগিব প্ৰেৰণাদায়ক, সহায়ক আৰু বৃত্তিমুখী বিধৰ। শিক্ষার্থীৰ সামৰ্থ্যৰ প্ৰতি আপোনাৰ আস্থা আৰু বিশ্বাস থকাটো বাঞ্ছনীয়।

শৈক্ষিক সমস্যাৰ প্ৰতিকাৰ :

শৈক্ষিক সমস্যাৰ চিনাক্তকৰণ আৰু প্ৰতিকাৰ বাবে তলত চাৰিটা প্ৰধান পদক্ষেপ আগবঢ়োৱা হ'ল—

- (i) শৈক্ষিক সমস্যায়ুক্ত শিক্ষার্থীক বাচি উলিওৱা।
- (ii) শৈক্ষিক সমস্যাৰ প্ৰকৃতিসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা।
- (iii) শৈক্ষিক সমস্যাৰ সৃষ্টিৰ কাৰকসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা।
- (iv) প্ৰতিকাৰমূলক ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োগ।

শৈক্ষিক সমস্যায়ুক্ত শিক্ষার্থী নিৰ্বাচন : বিষয় আৰু পৰ্যায় অনুযায়ী শিক্ষার্থীৰ দ্বাৰা প্ৰাপ্ত নম্বৰ বিশ্লেষণ কৰি আপুনি শিক্ষার্থীৰ সমস্যা বা অসুবিধা চিনাক্তকৰণ কৰিব পাৰিব। এই চিনাক্তকৰণৰ বাবে আপুনি মান নিৰূপক কাঠি, পৰীক্ষণ সূচী উপাখ্যানাত্মক (Rating Scale) (Check list) (anecdotal records) লেখা আদিৰ সহায় ল'ব পাৰে।

শৈক্ষিক সমস্যাৰ প্ৰকৃতি নিৰ্ধাৰণ : শিক্ষার্থীসকলে উজুটি খোৱা নিৰ্দিষ্ট দিশত শিক্ষকসকলে মন দিব লাগিব আৰু বিষয়বস্তুৰ ফলাফলকেন্দ্ৰিক বিশ্লেষণৰ জৰিয়তে সেই নিৰ্দিষ্ট দিশটো নিৰ্ধাৰণ কৰি উলিয়াব লাগিব।

শৈক্ষিক সমস্যা সৃষ্টিৰ কাৰকসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা : শৈক্ষিক সমস্যা বুলিলে মূলতঃ আমি অনুপযুক্ত শিক্ষণ পদ্ধতি, অনুপযুক্ত পাঠ্যক্ৰম আৰু জটিল পাঠ্যক্ৰমিক আহিলাৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰো। যদি কোনো এটা বিষয়ত সকলো শিক্ষার্থীয়ে বেয়া ফল দেখুৱাই তেন্তে বুজিব লাগিব বিষয়বস্তুৰ উপস্থাপন অতি জটিল বিধৰ অথবা বিষয়বস্তু শিক্ষার্থীৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ পদ্ধতি ফলপ্ৰসূ নহয়। কেতিয়াবা শিক্ষণ সমস্যাৰ উদ্ভৱ হয় মনোভাব, আগ্ৰহ, অভিৰোচন, অভিৰুচি আদিৰ পৰা। যদি

কোনো এজন শিক্ষার্থীৰ গণিত আৰু গণিত শিক্ষকৰ প্ৰতি নেতিবাচক মনোভাৱ থাকে তেন্তে ই সেই ছাত্ৰজনৰ গণিতৰ নম্বৰৰ ওপৰতো বেয়া প্ৰভাৱ পৰাৰ সম্ভাৱনা দেখা যায়।

শৈক্ষিক সমস্যাৰ কাৰকসমূহ জটিল। বিশেষভাৱে অনুষ্ঠিত কৰা পৰীক্ষা, শিক্ষার্থীক কৰা নিৰীক্ষণ, শিক্ষার্থীসকলৰ দলীয় আলোচনা শিক্ষার্থী আৰু অভিভাৱকৰ লগত অভিভাৱক শিক্ষণ সন্মিলনত হোৱা সাক্ষাৎকাৰ আদিত লাভ কৰা তথ্যৰ ভিত্তিত শৈক্ষিক সমস্যাৰ বিষয়ে অৱগত হ'ব পৰা যায়।

প্ৰতিকাৰমূলক ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োগ : শৈক্ষিক সমস্যাৰ প্ৰতিকাৰৰ বাবে পৰীক্ষা আৰু মূল্যায়নৰ দ্বাৰা সংগ্ৰহ কৰা তথ্যই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

(i) ছাত্ৰজনক স্পষ্ট কৰি দিয়া উচিত যে আশা কৰিব পৰা নিৰ্ধাৰিত সঁহাৰি, যেনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক 'এইটো কেনেদৰে তোমালোকে কৰিব পাৰিলা' বুলি কৈ

(ii) শিক্ষার্থীৰ সমস্যাসমূহৰ নিদানমূলক তথ্য আগবঢ়োৱা, যিটোৰ বাবে এনেদৰে কোৱাৰ প্ৰয়োজন আছে— 'তুমি ক'ত অমনোযোগী হৈ আছা অথবা তুমি কিখিনি বস্তু অভ্যাস কৰা উচিত।

(iii) ছাত্ৰজনক পাঠ্যক্ৰমৰ অনুশীলন অতি সাৱধানে পৰ্যায়ক্ৰমে কৰিবলৈ দি কৃতকাৰ্যতাৰ এটা অনুভূতি পাবলৈ সুযোগ দিয়া। উদাহৰণস্বৰূপে ছাত্ৰজনে যদি বিয়োগত সিদ্ধহস্ত নহয় অথবা হৰণ অংক কৰিব নোৱাৰে তেন্তে তাক বিয়োগৰ অনুশীলন কৰাৰ লাগে আৰু হৰণৰ অনুশীলন কৰিব দিয়াৰ আগতে তেওঁক এটা কৃতকাৰ্যতাৰ অনুশীলন কৰিবলৈ দিব লাগে।

(iv) সৰু সৰু লক্ষ্য কিছুমান আৰু উন্নতিৰ তাৎক্ষণিক উপায়ৰ দ্বাৰা ছাত্ৰজনক অভিৰোচিত কৰি ক'ব লাগে— তুমি যদি ইমান তৎক্ষণাত আৰু শুদ্ধকৈ বিয়োগ অংক কৰিব পাৰিলা, তেন্তেহ'লে এতিয়া অতি সহজে হৰণ অংকও কৰিব পাৰিবা আৰু (v) প্ৰতিকাৰমূলক প্ৰক্ৰিয়া গ্ৰহণ কৰি তাৰ সুফলৰ দ্বাৰা তথ্য প্ৰদানেৰে ছাত্ৰজনক কোৱা উচিত— "তুমি এইটো পাৰিবা, কাৰণ তুমি নিজে খুচৰি তাৰ আৰম্ভণি উলিয়াইছা আৰু নিৰ্দিষ্ট পদ্ধতিৰ মাজেৰে গৈ তুমি উন্নতি কৰিছা।

উদাহৰণ 5 : ভুল আৰু ত্ৰুটিৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা। শিক্ষার্থীৰ গৃহকৰ্মৰ ওপৰত কৰা দৈনিক নিৰীক্ষণৰ সহায়ত প্ৰতিটোৰ উদাহৰণ দিয়া।

উদাহৰণ 6 : আপোনাৰ বিষয়ত শিক্ষার্থীয়ে, সন্মুখীন হোৱা জটিলতা দূৰ কৰিবলৈ কি কি ব্যৱস্থা হাতত ল'ব?

সম্বন্ধিকৰণ : ভাল ফলাফল প্ৰদৰ্শন কৰা শিশুক গুৰুত্ব দিয়াটো অতি প্ৰয়োজন। শিক্ষকগৰাকীয়ে জনাটো অতি দৰকাৰ যে যি শিশুৱে ভাল ফল দেখুৱাইছে সি তাতোকৈও ভাল ফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হ'ব পাৰিব। গতিকে তেনে শিশুৰ বাবে শিক্ষণ সঁজুলি উচ্চ আৰু উন্নত হোৱাৰ আৱশ্যক। তেনে শিশুক উচ্চ শিক্ষণ কাৰ্য বা উচ্চ পৰ্যায়ৰ গৃহকাৰ্য প্ৰদান কৰা দৰকাৰ। যদি এজন মধ্যমীয়া শিশুক এটা কঠিন শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি বাক্য ৰচনা কৰিবলৈ দিয়া হয় তেন্তে সেই শিশুটোকে দুটা কঠিন শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি এটা বাক্য ৰচনা কৰিবলৈ দিব পৰা যায়। প্ৰতিভাৰ বিকাশৰ বাবে আপুনি কঠিন পৰ্যায়ৰ স্তৰটো বঢ়াই গৈ থাকিব পাৰে।

শিক্ষকৰ নিজা প্ৰভাৱ : শিক্ষক হিচাপে আপোনাৰ নিজা পাৰদৰ্শিতা বৃদ্ধি কৰাটো প্ৰয়োজন। আপুনি নিজকে নিজে তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহ সুধিব পাৰে :

- প্ৰতিজন শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে মই যথোপযুক্ত দায়িত্ব পালন কৰিছোনে?
- কেনেদৰে মই অলপ বেলেগ ধৰণৰ হ'ব পাৰো।
- মই কিদৰে এগৰাকী শিশুৰ বা প্ৰদৰ্শন এটা দলৰ প্ৰদৰ্শনৰ মাজত পাৰ্থক্য সৃষ্টি কৰিব পাৰিম।
- মোৰ শিশুসকলৰ বাবে কোনো বিকল্প কাৰ্য্যৰ বিকাশ কৰিব পাৰিছোনে?
- মোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিশেষ কোনো যোগ্যতাৰ বিকাশৰ বাবে অতি উন্নত কৌশল বা আহিলা কি হ'ব?

শিক্ষাৰ্থীৰ নিজা সামৰ্থৰে শিকাৰ বাবে সহায় কৰিবলৈ শিক্ষকে নিজা কৌশল পদ্ধতি (শিক্ষণ আৰু মূল্যায়নৰ) অৱলম্বন কৰাটো বাঞ্ছনীয়। যেতিয়া মূল্যায়ন কৰা হয় শিক্ষকগৰাকীয়ে প্ৰশ্নপদসমূহ এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰিব লাগে যাতে শিক্ষাৰ্থীয়ে স্বাভাৱিকভাৱে সঁহাৰি প্ৰদান কৰিব পাৰে আৰু পৰীক্ষাৰ বাবে ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰে।

কাৰ্য 6 :

আপোনাৰ শেহতীয়া ক্লাছ পৰীক্ষাৰ প্ৰশ্নবোৰ বিশ্লেষণ কৰক আৰু কিদৰে আপুনি উৎকৃষ্ট শৈলীৰে প্ৰশ্নপদ তৈয়াৰ কৰিব পাৰিব তাক উল্লেখ কৰক।

তলত উদাহৰণ দিয়া হ'ল :

পূৰ্বে সোধা প্ৰশ্ন	উন্নত প্ৰশ্ন
চৰায়ে কিয় প্ৰব্ৰজন কৰে?	শীতৰ সময়ত চিহ্না হুদলৈ চৰাইৰ প্ৰব্ৰজন ঘটাব তিনিটা কাৰণ উল্লেখ কৰক।

এতিয়া ওপৰত উদাহৰণ দিয়া উন্নত মানৰ প্ৰশ্নটোৰ বিশ্লেষণ কৰা যাওঁক। এই প্ৰশ্নৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ্থীৰ বিশেষ তৎপৰতা পৰিলক্ষিত হ'ব। তেওঁক যিকোনো তিনিটা কাৰণ উল্লেখ কৰিবলৈ স্বাধীনতা দিয়া হ'ব। যিহেতু প্ৰশ্ন অতি প্ৰাসংগিক আৰু ই ছাত্ৰজনৰ বোধগম্যতা বিচাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। প্ৰশ্নৰ প্ৰতি দিয়া সঁহাৰিসমূহক বস্তুনিষ্ঠভাৱে নম্বৰ দিয়াটো বাঞ্ছনীয়।

16.4 সাৰাংশ :

— মান নিৰূপণৰ বিভিন্ন কৌশল আৰু পদ্ধতিৰ সহায়ত বিদ্যায়তনিক আৰু সহবিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ্থীৰ শিক্ষণৰ পাৰদৰ্শিতা আৰু উন্নয়নৰ তথ্যসমূহৰ পৰিকল্পিতভাৱে নথি প্ৰস্তুত কৰা প্ৰক্ৰিয়াকে ৰেকডিং বা লিপিবদ্ধকৰণ বুলি বুজায়।

— ৰিপোৰ্টিং বা প্ৰতিবেদন হৈছে নিৰ্দিষ্ট আৰু নিৰ্ধাৰিত সময়ত শিক্ষাৰ্থীজনে নিম্ন পৰ্যায়ৰ পৰা উচ্চ আৰু জটিল পৰ্যায়লৈ আগুৱাই শিকা আৰু পাৰদৰ্শিতা প্ৰদৰ্শন কৰা প্ৰক্ৰিয়াৰ মূল্যায়ন আৰু প্ৰতিপুষ্টি উপস্থাপন কৰা।

— শিক্ষার্থীৰ মূল্যায়নৰ তথ্যসমূহৰ প্ৰতিবেদন বিভিন্ন সময়ত বিভিন্নজনৰ ওচৰত দাঙি ধৰা হয়।
(1) শিক্ষার্থী আৰু অভিভাৱক (2) শিক্ষক আৰু পৰামৰ্শদাতা (3) পৰিকল্পনা প্ৰস্তুতকৰ্তা আৰু প্ৰশাসকসকল।

— শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতাৰ মূল্যাংকন পত্ৰই কেতবোৰ দিশ সংলগ্ন কৰিব লগা হয়।

- (i) শিক্ষার্থীৰ পৰিচয়
- (ii) বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতা
- (iii) সহবিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতা।
- (iv) শিক্ষার্থীৰ ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক গুণাৱলী।
- (v) শিক্ষার্থীৰ উপস্থিতি।
- (vi) শিক্ষার্থীৰ সহবিদ্যায়তনিক কাৰ্যসূচী
- (vii) শ্ৰেণী শিক্ষকৰ লগতে প্ৰধান শিক্ষকৰ মন্তব্য
- (viii) শিক্ষার্থীৰ সামগ্ৰিক ফলাফল

— পৰিবেশ বিজ্ঞানৰ ফলাফল লিপিবদ্ধ কৰোতে তলত দিয়া দিশসমূহ মন কৰিব লাগে।

- (i) নিৰীক্ষণ আৰু তথ্যৰ লিপিবদ্ধকৰণ (ii) আলোচনা (iii) বিৱৰণ (iv) বাখ্যাকৰণ (v) শ্ৰেণীকৰণ
- (vi) প্ৰশ্নকৰণ (vii) বিশ্লেষণ (viii) পৰীক্ষণ (ix) সমতা আৰু ন্যায্যৰ প্ৰতি গুৰুত্ব (x) সহযোগিতা

— ভাষা শিক্ষণৰ পাৰদৰ্শিতাৰ তথ্য লিপিবদ্ধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তিনিটা কৌশলৰ ওপৰত মন দিব লগা হয়।

- (i) শুনা (ii) কোৱা (iii) পঢ়া (iv) লিখা

— গণিত শিক্ষণৰ পাৰদৰ্শিতাৰ তথ্য লিপিবদ্ধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এটা শ্ৰেণীত শিকোৱা নিৰ্দিষ্ট পাঠৰ বিভিন্ন অংশক সামৰি লোৱা হয়।

— মান নিৰূপনৰ ফলাফলসমূহক তিনি ধৰণে বিশ্লেষণ কৰা হয়।

- (i) বিষয়কেন্দ্ৰিক (ii) পাঠকেন্দ্ৰিক (iii) ফলাফলকেন্দ্ৰিক।

— মূল্যায়নক বিশ্লেষণ কৰোতে কেতবোৰ কাৰ্য শিক্ষকৰ দ্বাৰা সম্পাদন কৰা হয়। যেনে— পৰামৰ্শদান, নৈদানিক আৰু সমৃদ্ধিকৰণ ব্যৱস্থাবে সমস্যাৰ প্ৰতিকাৰ। শিক্ষার্থীৰ শিক্ষণ পাৰদৰ্শিতাৰ ওপৰত শিক্ষকৰ প্ৰভাৱ পৰাৰ উপৰিও তেওঁ ব্যৱহাৰ কৰা আহিলা আৰু কৌশলৰ প্ৰভাৱো পৰা দেখা যায়।

16.5 অগ্ৰগতিৰ নিৰীক্ষণৰ বাবে আৰ্হি প্ৰশ্ন :

উদাহৰণ 1 : শিক্ষার্থীৰ মূল্যায়নৰ সূচনা সহায়কাৰী

(1) শিক্ষকৰ বাবে

- সংগৃহীত তথ্যৰ পৰা শিক্ষার্থীৰ সম্ভাৱনাসমূহ বুজা।
- শিক্ষার্থীৰ সম্পূৰ্ণ পৰিচয়ৰ বিকাশ ঘটোৱা।
- শিক্ষার্থীসকলৰ পাৰদৰ্শিতা জনা আৰু প্ৰয়োজনীয়তা বুজাত সহায় কৰা।

(2) অভিভাৱকৰ বাবে

- বিদ্যালয়ত শিশুটোৱে কি কৰিছে তাক জনা।
- শিশুটোৰ শিক্ষণ ক্ষেত্ৰত থকা সবলতা আৰু দুৰ্বলতাসমূহ জনা।
- শিশুটোৰ নিজা আগ্ৰহ আৰু দক্ষতা থকা বিষয়ত আগুৱাই যোৱাত অভিপ্ৰেৰিত কৰা।
- প্ৰয়োজন অনুযায়ী শিশুটোক পুনৰুদ্ধীপিত কৰা।

(3) শিক্ষার্থীৰ বাবে

- দক্ষতা বৃদ্ধিৰ বাবে আত্ম অভিৰোচনক প্ৰেৰিত কৰা।
- ব্যক্তিগত সামাজিক বিকাশক প্ৰেৰিত কৰা
- সিহঁতে কৰি থকা ক্ৰিয়াসমূহক জনা আৰু সেইবোৰৰ কাৰণ জনা। ই সিহঁতক দুৰ্বল ক্ষেত্ৰত কাম কৰাৰ সুযোগ দিব।

উদাহৰণ 2 : পাঠ্যক্ৰমিক আৰু সহপাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতা লিপিবদ্ধ কৰোতে তলত উল্লেখ কৰা পাঠ্যক্ৰমসমূহ দৃষ্টিগোচৰ হৈছে :

— পাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত পাৰদৰ্শিতাৰ খতিয়ান বস্তুনিষ্ঠভাৱে (নম্বৰ) কৰা হয়। আনহাতে সহপাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত ব্যক্তিনিষ্ঠভাৱে (গ্ৰেড) কৰা হয়।

— পাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত পাৰদৰ্শিতাসমূহক মৌখিক, লিখিত, প্ৰকল্প/ব্যৱহাৰিক কাৰ্য হিচাপে পৃথক পৃথককৈ নম্বৰ প্ৰদান কৰা হয় কিন্তু সহ পাঠ্যক্ৰমিক ক্ষেত্ৰত চিত্ৰাংকন, পেইণ্টিং, সংগীত আদি বিভিন্ন বিষয় হিচাপেহে মূল্যায়ন কৰা হয়।

উদাহৰণ 3 : বিভিন্ন বিষয়ত শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতাৰ লিপিবদ্ধকৰণৰ বা সূচনাৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰোতে তলত দিয়া পাঠ্যক্ৰমসমূহ নিৰীক্ষণ কৰা হয়।

— ভাষা শিক্ষণৰ পাৰদৰ্শিতা লিপিবদ্ধ কৰোতে (1) শুনা (2) কোৱা (3) লিখা (4) পঢ়া আদি মূল কৌশলসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

— পৰিবেশ বিজ্ঞানৰ পাৰদৰ্শিতা অধ্যয়ন কৰোতে বিভিন্ন দিশ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

(1) নিৰীক্ষণ, লিপিবদ্ধকৰণ (2) আলোচনা (3) বৰ্ণনা (4) ব্যাখ্যা (5) শ্ৰেণীকৰণ (6) প্ৰশ্নকৰণ (7) ব্যাখ্যাকৰণ (8) পৰীক্ষা (9) ন্যায় আৰু সমতাৰ প্ৰতি মনযোগী (10) সহযোগিতা

— গণিত বিষয়ৰ পাৰদৰ্শিতা লিপিবদ্ধ কৰোতে নিৰ্দিষ্ট শ্ৰেণীত বিভিন্ন অংশৰ আলোচনা কৰা হয়।

উদাহৰণ 4 : ত্ৰুটিবোৰৰ আগমন ঘটে কিন্তু ভুলবোৰ সৃষ্টি হয়। ত্ৰুটিবোৰৰ আগমন ঘটে কিন্তু ভুলবোৰ মানুহৰ হাতত সংঘটিত হয়।

ত্ৰুটি হৈছে শুদ্ধতাৰ পৰা বিচ্যুতিকৰণ কিন্তু ভুলবোৰ অসাৱধানতা, পাহৰণি, ভুল বিচাৰকৰণৰ দ্বাৰা হয়।

উদাহৰণ 5 : শিক্ষক হিচাপে আপোনাৰ নিজৰ বিষয়ত শিক্ষার্থীয়ে সন্মুখীন হোৱা সমস্যাৰ সমাধানৰ বাবে কি ব্যৱস্থা হাতত ল'ব।

- বিষয় হিচাপে আৰু পৰ্যায় হিচাপে শিক্ষার্থী এজনে প্ৰদৰ্শন কৰা সমস্যাসমূহ বিশ্লেষণ কৰা।
- চিনাক্তকৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা শৈক্ষিক সমস্যাৰ বিশেষ প্ৰকৃতি নিৰ্ধাৰণ কৰা।
- শৈক্ষিক সমস্যাৰ কাৰকসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা যেনে— মনোভাৱ, আগ্ৰহ, অভিৰোচন আদি।
- শৈক্ষিক সমস্যাৰ উপযুক্ত সমাধান প্ৰয়োগ কৰা।

16.6 পৰামৰ্শমূলক গঠন আৰু প্ৰসংগ পুথি

16.7 গোট সমাপ্তি অনুশীলনী :

1. শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতাৰ সূচনা প্ৰদানত বিভিন্ন শিক্ষণ সহযোগী কোন?
শিক্ষার্থীৰ পাৰদৰ্শিতা বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ অৰিহণা বুজাই লিখক।
2. শিক্ষক এজনৰ বাবে সূচনা প্ৰস্তুত কৰোতে প্ৰয়োজনীয় নিৰ্দেশনাসমূহ ব্যাখ্যা কৰক।
3. মূল্যায়নৰ দ্বাৰা লাভ কৰা ফলাফলৰ ভিত্তিত শিক্ষণৰ উন্নতিৰ বাবে শিক্ষকে ল'ব লগা পদক্ষেপসমূহ ব্যাখ্যা কৰক।
4. নিদানমূলক পৰীক্ষা প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপসমূহ লিখক আৰু আপোনাৰ বিষয়ত শিক্ষার্থীৰ শিক্ষণ সমস্যা চিনাক্তকৰণৰ বাবে প্ৰশ্নপদসমূহ উল্লেখ কৰক।